

Želmeninė žąsis

Želmeninė žąsis - gana stambūs (kūno masė 1,5 – 4 kg) paukščiai, ilgais kaklais, tvirtais, kiek plokščiais snapais. Visi trys į priekį nukreipti kojų pirštai sujungti plaukiojamąja plėvele. Plunksnos tankios, po jomis daug pūkų. Šeriantis per trumpą laiką iškrenta visos plasnojamosios plunksnos ir, kol jos neatauga, paukščiai negali skraidyti. Patinai ir patelės nesiskiria. Želmeninė žąsis ganėtinai panaši į pilkąją, bet nuo jos skiriasi keliais požymiais: 1. Vienodai tamsūs sparnai (pilkosios žąsies priekinis sparno kraštas šviesus). Šis požymis gerai matomas paukščiui skrendant. 2. Žymiai tamsesnė galva ir kaklas. 3. Snapas su skersine oranžine ar geltona juostele (pilkosios žąsies snapas vienspalvis - rausvas). Praskridimų metu Lietuvoje aptinkamos, bet gerokai rečiau, ir kitų rūšių žąsys.

Veisimosi metu apsigyvena tundrinio pobūdžio kraštovaizdyje, kur gausu vandens telkinių. Migracijų metu maitintis nusileidžia ganyklose, drėgnose pievose, želmenų laukuose. Labiau pasirenka atviresnius plotus netoli vandens telkinių.

Želmeninė žąsis - lizdus dažniausiai krauna atviroje tundroje, užmirkusiose, pelkėtose vietovėse, upių slėniuose. Lizdą suka tiek patinas, tiek patelė iš sausų įvairių augalų rūšių stiebų, šonus ir gūžtą iškloja minkštais pūkais bei plunksnomis. Deda dažniausiai 4 – 6 (iki 10) vienspalvius šviesiai gelsvus, kiek blizgančius kiaušinius. Kiaušinius peri tik patelė apie 25 dienas. Patinas nuolat budi perimvietės teritorijoje. Jaunikliai išsirita apaugę pūkais, atviromis akimis. Apdžiūvę, jie iš karto palieka lizdą ir visa šeima keliauja po augalijos "džiungles", 1 lizdą negrižta. Jaunikliai maisto ieškosi patys, bet juos prižiūri, saugo abu tėvai. Lietuvoje peri tik viena žąsų rūšis – pilkoji žąsis. Tai retas, į Lietuvos raudonąją knygą įrašytas paukštis. Ją medžioti draudžiama. Pas mus medžiojamos praskrendančius žąsys. Dažniausiai sumedžiojamos želmeninės ir baltakaklės žąsys. Maitinasi įvairiais žoliniais augalais, uogomis. Migruodamos daugiausiai maitinasi žiemkenčių želmenimis, rudeni ražienose renka grūdus. Žąsį sumedžioti nelengva - tai akylus ir labai atsargūs paukščiai.